

Vattnet sjunker i Sommen

BOXHOLM

Sommen fortsätter att sjunka. I dag är vattennivån 70 centimeter under den normala. Till sommaren kan det få allvarliga konsekvenser för fisken i sjön och i Svartån.

Men det som märks är strandzoner som blottas, dybottnar som luktar illa och svårigheter för båtarna att lägga till vid bryggorna. Torsten Gyhlenius är en av många sommarstugeägare som märkt av nivåskillnaden i sjön.

— För tre år sedan var bryggorna i nivå med varann. I dag ligger den yttre nästan på sjöbotten och under den inre finns inget vatten, säger Gyhlenius och pekar.

Han har ofrivilligt fått en egen liten sandstrand när sjön krupit längre ut.

— Se på grannens brygga. Snart kan han inte lägga till med båten.

Sommen är en klarvattensjö som klarat sig undan föroreningar. Sjön får tappas på

maximalt 24 kubikmeter vatten per sekund. Men det är tre år sedan man tappade maximalt i Laxberg.

Nu tappar man minimala 4,5 kubikmeter per sekund. Och det får konsekvenser för flödet i Svartån. Men enligt en vattendom från 1983 får Sommens vattennivå sänkas ytterligare 80 centimeter.

Svartån måste få vatten

Erik Olsson är chef för Motala Ströms reglerförening.

— Vi måste hålla ett visst flöde i Svartån. Men vi tappar Sommen med förstånd. Även vi vill att sjön håller en hög nivå.

Men i sommar kommer det att bli bekymmer spår Torgny Larsson på fiskenämnden.

— Frågan är som Sommen klarar av att hålla flödet i Svartån. Dels behövs vatten till bönderna och deras bevattningsanläggningar, dels för att fisken ska överleva.

Rödingen är den viktigaste fisken i Sommen, det är en ganska tålig fisk. Men i november leker fisken och är då beroende av vattendjup.

I Svartån finns öring som är beroende av ständigt rinnande vatten.

— De kläcks på våren och lever i ån i två år innan de vandrar upp i Sommen. Beståndet är inte så stort och Svartån är enda lekplatsen. Dessutom är just denna fisken unik därför att den är nedströmslekande, förklarar Larsson.

Kräfter i farozonen

De senaste årens milda vintrar och torkan har gjort att vattentillflödet har varit dåligt i Sommen. I april föll inget regn. Nu håller man igen på tappningen för att i perioden november till mars tappa mycket.

En direkt följd av det låga vattenståndet kan bli negativt för kräftbeståndet och fångsten i augusti.

CHRISTIAN STRÖBERG

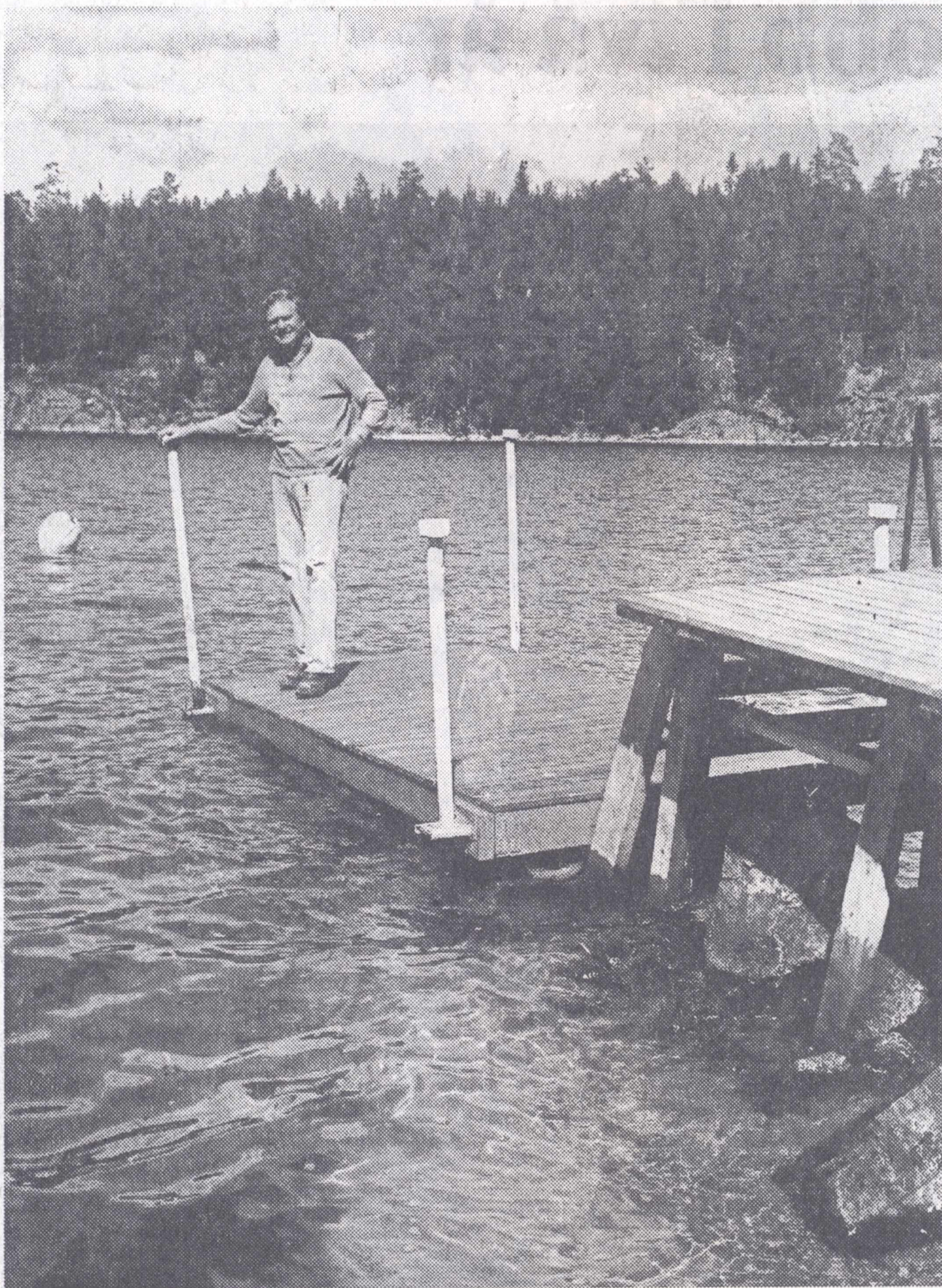

Foto: CHRISTIAN STRÖBERG

— Bryggorna var i nivå med varann för tre år sedan, förklarar Torsten Gyhlenius och konstaterar att Sommens vattennivå blir oroväckande lägre för varje år

NOTISEN BOXHOLM

Boxholms OK:s traditionella vårvandring var i år förlagd till den gamla kyrkstigen i Malexander. Vandrings genomfördes på torsdagen och samlade femton deltagare. Ledare var Arne och Marianne Molin.

Malexanders Husmodersförening Hem och Samhälle har haft sin vårsammankomst i Birgittastugan. Gäst var länsförbundets konsumentombudsman Kerstin Nylin som talade om EG och EFTA. Medlemmar från Tranås-föreningen var också inbjudna, och totalt besöktes träffen av drygt 40 deltagare. För under-

Sommen

Båtägare klagar på lågt vattenstånd

BOXHOLM

Båt- och sommarstugeägare kring sjön Sommen klagar på lågt vattenstånd. På båtfirmorna står lådvis med trasiga propellrar efter plötsliga grundstötningar. Men än finns det 74 cm kvar till lägsta tillåtna vattenstånd.

I Laxberg pågår minitappning vilket innebär 3,6 kubikmeter per sekund.

— Vattenståndet är så lågt att det börjar bli problem att gå in till båtplatserna samtidigt som bryggorna hänger i luften, säger Kjell Jacobsen som varit sommarboende i Blåvik i 30 år.

Bryggan han går ut på brukar normalt delvis nudda vattnet, nu kan ha sätta sig ned utan att nå vattenytan med fötterna. Landgången ner till själva båtbyggaren lutar som en störtloppsbacke.

"Vansinnigt"

— Det var vansinnigt att tappa i våras; det fattas en halvmeter för att det skall se normalt ut vid bryggor och stränder, säger Sven-Erik Sköld i Malexander. Snart 90-åriga Anders Polstam i sin

stuga ett stenkast från sjön Sommen i Malexander tycker dock inte att det är något onormalt.

— Jag har aldrig mätt, men jag ger akt på stränderna och efter det senaste regnet har det nog stigit någon centimeter. Jag skulle tro att det är styvt en halvmeter ned till den lägsta tillåtna vattennivån fortfarande så det är nog ganska normalt.

Lägst i mannaminne

— Våren 1976 var det det lägsta vattenstånd jag kan minnas. Om det blev högvatten i sjön skulle alla stränder försvinna. Jag minns den snörika vintern 1924, snösmältningen kom först i slutet av april och sjön hade inte tappats innan. Då gick vattnet 39 cm över högvattenmärket och hela Svartådalen var åt att dränkas, säger Anders Polstam som inte tycker att dagsläget är oroväckande.

Minimitappning

— Vi tappar på minigränsen vid Laxberg vilket betyder att 3,6 kubikmeter per sekund rinner ut i Svartån. Det är ett krav för bl a att fisken i Svartån inte skall äventyras, säger Jan-Erik Halvarsson, avdelningschef vid Mjölby-Svartådalens eldistribution i Mjölby.

Enligt vattendomstolen får vattenståndet i sjön Sommen

ha en differens på 1,5 meter. För närvarande ligger det på 74 cm över lägsta vattennivå vilket betyder 76 cm under högsta tillåtna vattennivå. För 14 dagar sedan var nivån nästan den samma.

Samma som 1989

Dagens siffror överensstämmer nästan exakt med fjol-årets. Den 1 juli 1989 var vattenståndet 75 cm över undre gränsen och den 10 juli 73 cm över den under gränsen för att klara snösmältningen.

Den 16 juni i år uppmättes en nivå som var 73 cm över lägsta nivå och vecka 30 låg nivån 74 cm över lägsta gräns. Nivån mäts vid Sommens samhälle. Att nivån inte har stigit trots ca 50 mm regn den senaste tiden beror på att den kraftiga växtligheten och marken tar till sig mycket vatten.

Vattnet som tappas i dag rinner förbi kraftstationen i Boxholm som är under ombyggnad. I Mjölby körs en generator och i Knutsbro, Öjebro och Vågforsens kraftstationer körs en generator på varje station under dagtid.

Får vi ytterligare en barmarksvinter och lite regn är risken stor att vattenståndet sjunker ytterligare i Sommen till nästa båtsäsong.f

Text och foto:
SVEN FRANSSON

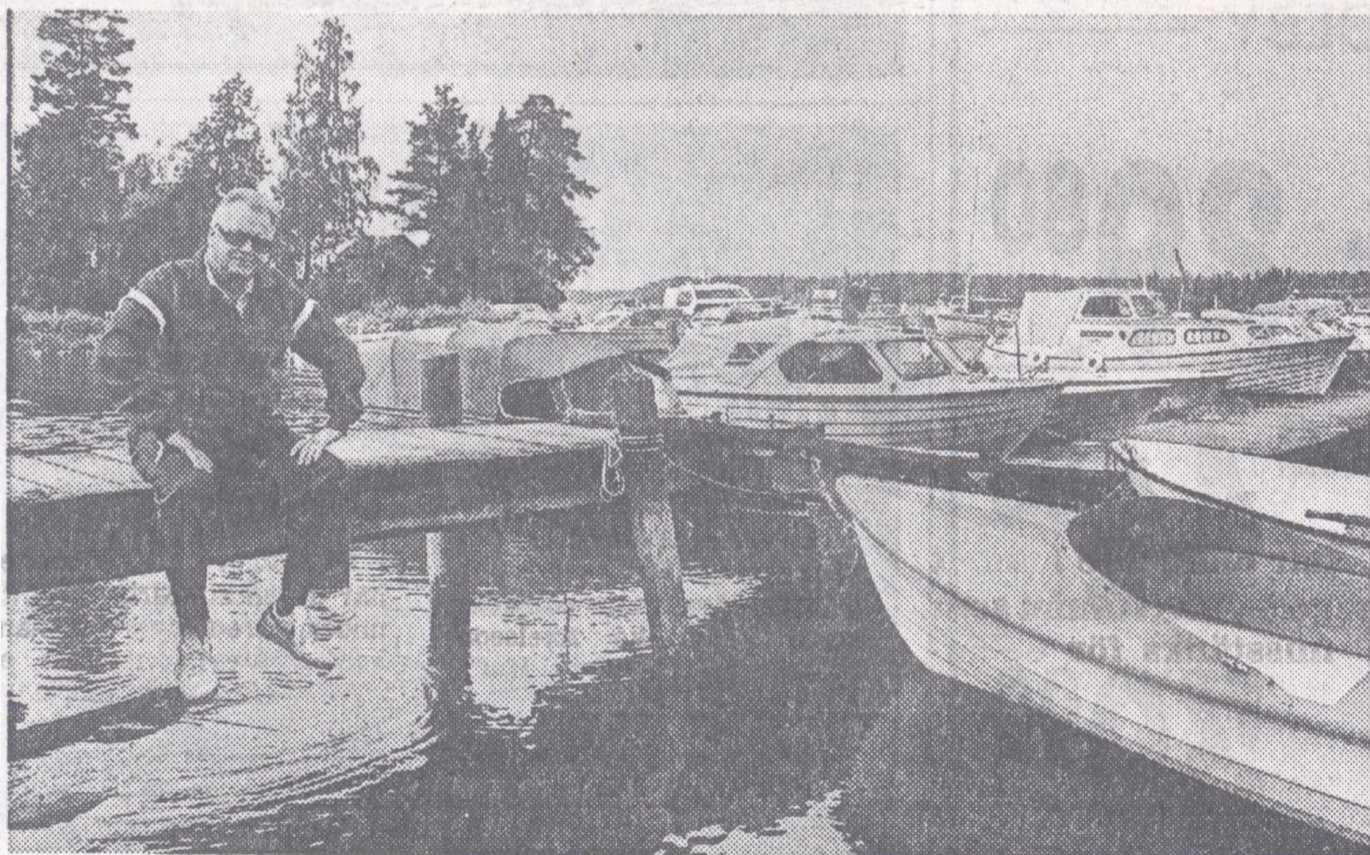

Foto: SVEN FRANSSON

— Nu börjar det bli kris i hamnen här i Blåvik. Vattnet brukar gå ända upp till den här bryggan och nu når jag inte ens ner till vattenytan med fötterna. Landgången ner till båtbyggarna är rena utförsbacken, säger Kjell Jacobsen, som varit sommarboende i Blåvik i 30 år